

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

СІГЕТІЙ ІГОР ПЕТРОВИЧ

УДК 378.046-021.68:004-047.64 (043.3)

**РОЗВИТОК ГОТОВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
ДО ІНФОРМАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Рівне – 2019

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Закарпатському інституті післядипломної педагогічної освіти, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат філологічних наук, доцент
ТИМОШЕНКО Юрій Васильович,
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького, доцент кафедри
педагогіки вищої школи і освітнього менеджменту.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, доцент
КУЧАЙ Олександр Володимирович,
Національний університет біоресурсів і
природокористування, доцент кафедри педагогіки;

кандидат педагогічних наук
ХУДЕНКО Ольга Миколаївна,
Комунальний вищий навчальний заклад
«Херсонська академія неперервної освіти»
Херсонської обласної ради, старший викладач кафедри
теорії й методики викладання навчальних дисциплін.

Захист відбудеться 10 грудня 2019 р. об 11.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 47.053.01 у Рівненському державному гуманітарному університеті за адресою: 33028, м. Рівне, вул. Степана Бандери, 12.

Із дисертацією можна ознайомитися у науковій бібліотеці Рівненського державного гуманітарного університету (33000, м. Рівне, вул. Пластова, 31).

Автореферат розіслано “10” листопада 2019 року.

**Учений секретар
спеціалізованої вченої ради**

О. А. Гудовсек

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Одним із перспективних напрямів освітньої галузі України є вдосконалення системи післядипломної освіти, що має забезпечити розвиток кваліфікації педагогічних працівників відповідно до потреб суспільства та галузі, з урахуванням особистісних і професійних якостей. Соціокультурні й інформаційні зрушення в суспільстві початку ХХІ ст. детермінували радикальні зміни системи освіти, які актуалізували необхідність перетворення післядипломної педагогічної освіти на соціальну інституцію, зорієнтовану на розвиток професійної культури педагогів, визнання й стимулювання їхньої активності, ініціативності, комунікаційних навичок, усвідомлення педагогічної діяльності, пошук шляхів професійного самовдосконалення, готовності до інформаційно-управлінської діяльності.

Концептуальні орієнтири функціонування післядипломної освіти окреслено в законах України «Про освіту» (2017, зі змінами 2019), «Про вищу освіту» (2014, зі змінами 2019), «Про професійний розвиток працівників» (2012, зі змінами 2019), «Про загальну середню освіту» (1999, зі змінами 2019); указах Президента України «Про національну доктрину розвитку освіти у ХХІ столітті» (2002), «Про національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» (2013); Концепції «Нова українська школа» (2016).

Обґрунтування процесу розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти передбачає опрацювання дотичних до вказаної проблеми досліджень українських і зарубіжних учених, у яких висвітлено: 1) сучасні підходи до підготовки педагогічних працівників у системі післядипломної освіти – В. Арешонков, О. Бабкова, В. Вербець, Л. Гончаренко, С. Загородній, Н. Клокар, В. Кремень, Л. Лук'янова, Н. Ничкало, В. Олійник, Л. Пуховська, О. Петренко, В. Слабко, Т. Сорочан, В. Стойкова, О. Худенко, І. Ящук та ін.; 2) психолого-педагогічні аспекти формування готовності педагога – О. Дубасенюк, С. Литвиненко, С. Лісова, М. Марусинець, Ю. Пелех, О. Пехота, Т. Потапчук, Я. Сверлюк, С. Сисоєва, Т. Сущенко та ін.; 3) різноманітні аспекти інформаційно-управлінської діяльності педагогічних працівників – І. Андрощук, Є. Бабин, С. Бедрина, В. Бондар, В. Гуменюк, Л. Калініна, О. Кулик, О. Кучай, І. Малафіїк, І. Маслов, М. Пахомова, Д. Новиков, Р. Троцький, Я. Федорова та ін.

На основі аналізу теорії та практики означеної наукової проблеми виявлено низку *суперечностей* між: традиційними підходами до післядипломної педагогічної освіти та вимогами сучасного суспільства, зумовленими пошуком інноваційних шляхів професійного розвитку педагогічних працівників; сучасними вимогами щодо готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності та реальним рівнем її сформованості; потребою провадження педагогічними працівниками інформаційно-управлінської діяльності та теоретичною нерозробленістю цієї проблематики у педагогічній науці. Подолання зазначених суперечностей

передбачає: обґрунтування теоретичних засад розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності; визначення та наукове обґрунтування педагогічних умов, проектування моделі розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти.

Актуальність проблеми, її недостатня теоретична обґрунтованість і потреби практики зумовили вибір теми дисертаційної роботи – **«Розвиток готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти».**

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація відповідає темі науково-дослідної роботи Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти «Розвиток неперервної освіти педагогів в умовах полікультурного середовища та євроінтеграції» (державний реєстраційний номер 0119U100100).

Тему дисертаційного дослідження затверджено на засіданні Вченої ради Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол № 2 від 2 квітня 2014 року) та узгоджено у Міжвідомчій раді з координації досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології (протокол № 5 від 27 травня 2014 року).

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати, експериментально перевірити педагогічні умови та модель розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти, розробити навчально-методичний комплекс із удосконалення в них досліджуваної якості.

Для досягнення зазначеної мети передбачено виконання таких **завдань**:

1) проаналізувати наукові дослідження з проблеми розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в теорії та практиці вітчизняних і зарубіжних учень;

2) визначити структурні компоненти, критерії та показники готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності;

3) обґрунтувати педагогічні умови та розробити модель розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти;

4) експериментально перевірити ефективність педагогічних умов і результативність моделі розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти.

Об'єкт дослідження – професійний розвиток педагогічних працівників у системі післядипломної освіти

Предмет дослідження – зміст і педагогічні умови розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти.

Вирішення поставлених завдань здійснювалось з використанням комплексу взаємодоповнювальних **методів**: *теоретичних* – аналізу та синтезу, абстрагування і порівняння, конкретизації та моделювання, систематизації й

узагальнення наукової інформації (для виявлення стану вивченості проблеми, формування понятійного апарату дослідження, осмислення сутності та змісту готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти, розкриття теоретичних основ розвитку готовності та розроблення організаційно-педагогічних засад її розвитку у педагогічних працівників у системі післядипломної освіти), педагогічного спостереження; *емпіричних* – опитування, тестування, експертного оцінювання, педагогічного експерименту, кількісної та якісної обробки експериментальних даних, які забезпечували достовірність отриманих результатів і об'єктивність висновків; *математичних* – методів описової статистики – χ^2 критерію узгодженості Пірсона та *t*-критерію Стьюдента.

Експериментальна база дослідження. Дослідно-експериментальну роботу було проведено на базі Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, Комунального закладу «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти». Експериментом було охоплено 391 педагогічний працівник контрольних та експериментальних груп і 27 викладачів-експертів, які працюють у системі післядипломної освіти.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

– *уперше* обґрунтовано й експериментально перевірено педагогічні умови розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти (стимулювання мотивації педагогічних працівників до опанування інформаційно-управлінської діяльності в контексті її спрямованості на забезпечення кращих освітніх результатів; розвиток когнітивно-інтелектуальної сфери суб'єктів педагогічної діяльності, зорієнтованих на опанування вмінь застосування інформаційно-управлінського менеджменту; створення інформаційно-управлінського ресурсу в закладах післядипломної освіти сучасними засобами інформаційних технологій; розвиток рефлексії та саморефлексії до оцінювання й коригування інформаційно-управлінської діяльності педагогічних працівників) і модель; виокремлено структурні компоненти готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-інтелектуальний, операційно-діяльнісний, оцінно-регулятивний); обґрунтовано критерії (мотиваційний, когнітивний, операційний, оцінний), показники та рівні їх готовності (високий, середній, низький);

– *удосконалено* зміст, форми та методи розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти;

– *уточнено* сутність понять «інформаційно-управлінська діяльність», «готовність педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності» та «розвиток готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти»;

– подальшого розвитку набули теоретичні та методичні засади особистісно-професійного розвитку педагогічних працівників у системі післядипломної освіти.

Практичне значення дослідження. Розроблено навчально-методичний комплекс для педагогічних працівників з удосконалення інформаційно-управлінської діяльності, який містить: навчальний посібник «Основи управління інформацією в освітніх системах», дидактико-методичний ресурс до спецкурсу «Інформаційно-управлінська діяльність в освітніх системах», методичні рекомендації з розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти.

Матеріали й результати дисертаційної роботи сприяють особистісному та професійному зростанню й соціалізації педагогічних працівників на засадах розвитку готовності до інформаційно-управлінської діяльності, можуть бути використані викладачами, керівниками в системі післядипломної освіти та слугувати основою для оновлення її змісту й методів.

Результати дослідження **впроваджено** в практику навчального процесу Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії (довідка № 258 від 14.05.2019 р.), Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти (довідка № 261-а від 16.05.2019 р.), Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (довідка № 204/03-б від 09.05.2019 р.), Комунального закладу «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» (довідка № 01-220 від 08.05.2019 р.).

Апробація результатів дослідження. Основні положення та висновки дослідження викладено в доповідях та обговорено на науково-практичних конференціях різного рівня: *міжнародних* – «Інновационные технологии в образовании» (Сімферополь-Судак, 2008, 2009), «Вища школа: сучасні тенденції розвитку» (Черкаси, 2015), «Викладач і студент: мобільність в умовах кредитно-трансферної системи» (Черкаси, 2016), «Вища школа в контексті євроінтеграційних процесів» (Черкаси, 2017); *усеукраїнських* – «Проблеми математичної освіти» (Черкаси, 2005), «Проблеми післядипломної освіти педагогів: створення інноваційного середовища в регіоні» (Ужгород, 2012); інтернет-конференції «Всеукраїнська школа новаторства керівних науково-педагогічних і педагогічних працівників системи післядипломної педагогічної освіти як форма підвищення фахової майстерності: проблеми, перспективи розвитку» (ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 2012), «Реалії та перспективи євроінтеграційного розвитку післядипломної педагогічної освіти України» (Черкаси, 2016), «Діалогічний простір взаємодії суб'єктів освітнього процесу: філософський, соціокультурний і психодидактичний аспекти» (Черкаси, 2017), «Підготовка фахівців в умовах імплементації концептуальних засад розвитку педагогічної освіти в Україні» (Черкаси, 2018), а також на засіданнях кафедри педагогіки вищої школи і освітнього менеджменту Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, кафедри природничо-математичної освіти та інформаційних технологій Закарпатського інституту післядипломної

педагогічної освіти, на щорічних звітних науково-практичних конференціях викладачів Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти.

Особистий внесок здобувача в роботах, опублікованих у співавторстві: у матеріалах навчального посібника «Основи управління інформацією в освітніх системах» (у співавторстві з Ю. Тимошенком і Л. Завгородньою) автором підготовлено вступ, розділи 1–2 (3,5 авт. арк.); у статтях, співавтором яких є В. Петечук, дисертантом висвітлено застосування інформаційних технологій у навчальному процесі «Формування математичних компетентностей учнів через використання нових інформаційних технологій» (0,15 авт. арк.), «Особливості застосування інформаційних технологій» (0,1 авт. арк.). Розробки й ідеї, що належать співавторам, у дисертації не використано.

Публікації. Основні теоретичні положення та висновки дисертаційної роботи висвітлено в 19 наукових публікаціях, із яких 16 є одноосібними, 6 відображають основні положення дисертації (з них 1 стаття в зарубіжному виданні), 5 мають апробаційний характер, 8 додатково висвітлюють результати дисертаційної праці (3 статті, 1 навчальний посібник, 4 методичні рекомендації).

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, висновків, списку використаних джерел (332 найменування, з яких 7 іноземною мовою), 12 додатка на 42 сторінках. Загальний обсяг дисертації становить 272 сторінки друкованого тексту, основний зміст викладено на 175 сторінках. Роботу ілюстровано 18 таблицями та 5 рисунками.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, з'ясовано ступінь вивчення проблеми, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну та практичне значення роботи, наведено відомості про апробацію й упровадження її результатів.

У першому розділі – *«Теоретичні засади розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти»* – осмислено теоретичні засади проблеми дослідження, проаналізовано дефініції його базових понять, розглянуто особливості та функції інформаційно-управлінської діяльності педагогічних працівників, проведено компаративний аналіз готовності педагогічних працівників у системі післядипломної освіти.

На основі доробків таких учених як: Р. Августин, Р. Гіляревський, В. Гуменюк, Р. Гуревич, М. Кадемія, Л. Калініна, О. Кулик, М. Львов, А. Моль, Л. Панченко, Ю. Пелех, А. Урсул, Р. Троцький, Л. Фамілярська, Ю. Черняк та ін., виконано дефініційний аналіз ключового поняття «готовність педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності», а також понять, які дотично розкривають його зміст, як-от: «інформація», «інформаційна

діяльність», «управління», «управлінська діяльність», «інформаційно-управлінська діяльність».

У ході дослідження виявлено, що на сьогодні є загальноприйнятим бачення інформаційно-управлінської діяльності як інтегрованого конструкту інформаційного (відображення смислового змісту освіти, який передають споживачу освітніх послуг) та управлінського (цілеспрямований вплив на процес пошуку, опрацювання, створення, передання, засвоєння освітньої інформації) складників.

До найважливіших ознак управлінської діяльності належать вплив суб'єкта управління на об'єкт, зокрема й на інший суб'єкт, взаємодія суб'єктів для розв'язання завдань організації.

Інформаційно-управлінську діяльність педагогічних працівників потрактовано як управління пошуком, опрацювання, створення, передання, засвоєння освітньої інформації (змісту освіти), що спрямована на задоволення потреб, інтересів, мотивів, установок, ціннісних орієнтирів учасників освітнього процесу (на основі їхніх запитів і можливостей) та забезпечення якості освітніх результатів.

На ґрунті узагальнення психолого-педагогічних досліджень *готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності* визначено як особистісну та професійну якість, зорієнтовану на вирішення інформаційно-управлінських завдань, яка забезпечує успішне виконання функцій цілепокладання, планування, організування, координування, стимулювання, контролю, оцінювання й аналізу в освітньому процесі.

Розвиток готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності витлумачено як складний процес позитивних професійних змін особистості педагогічних працівників, що відбуваються в системі післядипломної педагогічної освіти та набувають реалізації у практичній діяльності. Наголошено на відмінності цього поняття від поняття «формування готовності», що передбачає навчання майбутніх учителів педагогічної майстерності, вмілості, творчості в закладах вищої освіти.

Післядипломну освіту педагогічних працівників у роботі розглянуто з позицій поглиблення, розширення й оновлення їхніх професійних знань, умінь і навичок на основі досягнутого раніше освітнього рівня та набутого практичного досвіду. Система післядипломної освіти постає як організаційна та функціональна єдність взаємоузгоджених явищ і процесів (спеціалізації, перепідготовки, підвищення кваліфікації, стажування), спрямованих на забезпечення зростання, розвитку й удосконалення освітнього рівня та кваліфікації педагогічних працівників відповідно до сучасних вимог. У такому ракурсі розглянуто особливості інформаційно-управлінської діяльності педагогічних працівників, що пов'язані з інформаційним базисом функціонування освіти як соціального інституту, інформаційними інструментами моделювання педагогічної дійсності й удосконалення освітніх процесів, інформацією як результатом управлінської діяльності; забезпеченням якості освітнього процесу як системотвірним чинником інформаційно-

управлінської діяльності педагогічних працівників, активним використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Провідними тенденціями, що впливають на розвиток готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти, є: інтенсифікація плинності соціального часу, що зумовлює необхідність підготовки молоді до життя у швидко змінюваному суспільстві; вихід суспільства на інформаційний рівень розвитку, розширення міжкультурної взаємодії; виникнення глобальних проблем, розв'язання яких вимагає міжнародної співпраці та формування нового типу мислення у молодого покоління; демократизація суспільства, що передбачає розширення можливостей політичного, соціального та культурного вибору громадян і розвиток їхньої готовності до цього; структурні зміни у сфері зайнятості, посилення професійної конкуренції, що зумовлюють потребу постійного підвищення кваліфікації (перепідготовки) працівників, розширення їхньої професійної мобільності; зростання значення людського капіталу (трудових ресурсів), що потребує інтенсивного, випереджувального розвитку освіти не лише молоді, а й дорослого населення.

Посадовими обов'язками встановлено такі *функції* інформаційно-управлінської діяльності педагогічних працівників: цілепокладання, аналізування, прогнозування, планування, мотивування, організування, координування, передавання інформаційного змісту, контролювання, регулювання й оцінювання.

У контексті вивчення європейського досвіду функціонування системи післядипломної освіти та Міжнародного стандарту класифікації освіти виявлено значну актуальність питань загального управління розвитком педагогічних працівників, готовності до опанування нових професійних функцій і посад, дотримання стандартизованості підходів у закладах освіти (формальної, неформальної), розроблення й удосконалення освітніх програм, конкретних технологій навчання, інформаційного забезпечення.

У **другому розділі** – *«Педагогічні умови розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності»* – на основі методологічних підходів, принципів визначено зміст і структурні компоненти готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності, обґрунтовано педагогічні умови, розроблено модель розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти.

Концептуальними засобами обґрунтування процесу розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти обрано такі методологічні підходи: особистісний, діяльнісний, інтегративний – на філософському рівні, андрагогічний, компетентнісний, інформаційний – на загальнонауковому.

Особистісний підхід (О. Асмолов, І. Бех, Г. Костюк, В. Рибалко, В. Семиченко, Ю. Швалб та ін.) передбачав розгляд готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності як цілісного

особистісно-професійного утворення, що інтегрує сукупність внутрішніх суб'єктивних чинників; діяльнісний (Г. Балл, Л. Виготський, О. Леонт'єв, С. Максименко, С. Рубінштейн та ін.) – розкриття сутності інформаційно-управлінської діяльності та визначення потенційної активізації професійної діяльності й управлінських функцій педагогічних працівників; інтегративний підхід (Л. Гриценко, І. Козловська, Ю. Федченко й ін.) – установлення характеру взаємозв'язку та взаємодії інформаційної й управлінської діяльності; компетентнісний (Н. Бібік, І. Бондар, О. Пометун, О. Савченко та ін.) – реалізацію освітніх програм, спрямованих на формування здатності особистості самостійно застосовувати набуті знання, вміння, досвід, цінності у професійній діяльності; андрагогічний (Н. Дем'яненко, І. Зязюн, В. Кремень, Л. Лук'янова, В. Огнев'юк, В. Олійник, Н. Ничкало та ін.) – урахування особливостей освіти дорослих у процесі неперервного професійного розвитку та саморозвитку педагогічних працівників у системі післядипломної освіти; інформаційний підхід (М. Жалдак, Л. Калініна, Л. Макаренко, Н. Морзе, С. Тітов, В. Чорний та ін.) – фокусування на особливостях пошуку, опрацювання, створення, передання та засвоєння освітньої інформації.

У дослідженні виокремлено принципи розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти. Ключовими принципами організації інформаційно-управлінської діяльності слугували системність і міжпредметність (інтеграція), що охоплювали всю систему, її внутрішні й зовнішні взаємозв'язки та взаємозалежності, інтегровані для досягнення спільної цілі. Засадничими принципами розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності виступали соціокультурна орієнтація та гуманізація як такі, що відіграють провідну роль в узгодженні освітнього процесу із соціокультурними трендами суспільства та створюють умови для професійного розвитку педагогічних працівників. Важливість принципу наскрізності вбачали в забезпеченні вимог неперервної післядипломної освіти педагогічних працівників на різних рівнях. До принципів реалізації, що окреслюють змістову сутність готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти, зараховували відповідність щодо професійних приписів і рефлексію як інструмент самоаналізу та коригування власної педагогічної діяльності.

На основі вищевказаних методологічних підходів і принципів визначено компоненти готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти, як-от: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-інтелектуальний, операційно-діяльнісний, оцінно-регулятивний.

Структурні компоненти готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності вирізняються такими **критеріями** та їхніми **показниками**, як: *мотиваційний* (професійно значущі потреби, інтереси та мотиви педагогічної діяльності, ціннісні орієнтири діяльності), *когнітивний* (знання й уявлення про когнітивну природу педагогічної діяльності;

опанування способів розв'язання професійно-педагогічних завдань, знання основ управління педагогічним процесом), *операційний* (актуалізація і застосування професійних знань, умінь, навичок, способів (мисле)діяльності відповідно до організаційно-педагогічних умов; активізація професійно значущих якостей особистості під час розв'язання інформаційно-управлінських і педагогічних завдань; адаптація до вимог, професійних ролей і умов професійної діяльності; опанування складників професійної діяльності), *оцінний* (здатність до оцінювання та коригування власної педагогічної діяльності, орієнтованість на досягнення успіху в майбутній професійній діяльності тощо). Визначено рівні готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності, а саме: високий, середній, низький.

Обґрунтовано *педагогічні умови* як інструмент забезпечення педагогічного процесу з розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти.

Перша педагогічна умова (стимулювання мотивації педагогічних працівників до опанування інформаційно-управлінської діяльності в контексті її спрямованості на забезпечення кращих освітніх результатів) передбачає поєднання традиційних (інформаційно-комунікативних) технік з інноваційними (новітніми) – дискусією, диспутом, включенням педагогів у ситуацію особистого переживання успіху в освітній діяльності, методом опори на здобутий життєвий досвід, методом пізнавальної, дидактичної, ситуаційно-рольової гри. Особливо ефективним інструментарієм є також тьюторські техніки, що полягали у навчанні тьютор-початківця зі слухачем курсу за технікою «tete-a-tete», а також улаштовані досвідченими тьюторами «тьюторські класи». Навчальна робота тьютора за заочною, дистанційною формами та на дистанційному етапі очно-дистанційного підвищення кваліфікації охоплювала проведення (участь) чатів, форумів, вебінарів, індивідуальних і групових консультацій на основі особистісного та професійного стимулювання слухачів курсів.

Другу педагогічну умову (розвиток когнітивно-інтелектуальної сфери суб'єктів педагогічної діяльності, зорієнтованих на опанування вмінь застосування інформаційно-управлінського менеджменту) забезпечувало використання в системі післядипломної освіти підходів, заснованих на стимулюванні слухачів до самостійного пошуку способів, форм і варіантів розв'язання завдань. Ідеться про технології «Перевернутий клас» (Flipped Class), де слухачі курсів самостійно опрацьовували навчальний матеріал в онлайн середовищі та за допомогою інформаційних ресурсів; розроблення проєктів: «Використання інформаційного ресурсу суб'єктами для розв'язання навчальних завдань», «Рівні оброблення навчальної інформації», «Роль педагогічного працівника в інформаційному забезпеченні освітнього процесу».

Дієвим дидактичним інструментом розвитку педагогічних працівників щодо опанування способів вирішення професійно-педагогічних завдань, засвоєння знань із сучасних основ управління педагогічним процесом визнано технологію «малих груп», зокрема роботу в команді «пліч-о-пліч», де всі

учасники педагогічного процесу працюють над вирішенням однієї проблеми, намагаючись доповнювати ідеї один одного, а також технологія «один навпроти іншого», коли одна підгрупа виступає опонентом щодо іншої, для вдосконалення ідей, відстоювання власних позицій, ухвалення ефективних рішень та усунування недоліків.

Третя педагогічна умова (створення інформаційно-управлінського ресурсу в закладах післядипломної освіти сучасними засобами інформаційних технологій) пов'язана з формуванням у педагогічних працівників операційно-діяльнісних умінь з реалізації світоглядних, освітніх, виховних, діяльнісних і менеджерських цілей у ході інформаційно-управлінської діяльності шляхом застосування дистанційного навчання й інформаційно-комунікаційних технологій як практико-орієнтованого засобу розв'язання освітніх завдань в умовах післядипломної освіти. Для цього було розроблено тренінги, які зумовлюють створення педагогічними працівниками інформаційно-управлінського ресурсу з використанням хмарних технологій і Web 2.0, як-от тренінг «Опануй Web 2.0», що передбачає створення педагогічним працівником освітнього квесту «Інформація як об'єкт управління в освітніх системах» і практичне завдання «Мій професійний блог».

Четверта педагогічна умова (розвиток рефлексії та саморефлексії до оцінювання й коригування інформаційно-управлінської діяльності педагогічних працівників) детермінована комплексом методик, синтезоване із діагностичним інструментарієм застосування яких уможливорює оцінювання досягнутих результатів і визначення доцільності їхнього коригування відповідно до поставленої мети. Створення викладачем разом з тьютором опитувальників «Інформаційно-управлінська діяльність та її роль в освітніх системах», «Інформація як зміст діяльності педагога» з використанням Google Форм сприяло саморефлексії оцінювання та коригуванню досягнення рівня готовності до інформаційно-управлінської діяльності.

Комплекс педагогічних умов було реалізовано на основі розробленого автором змісту дидактико-методичного ресурсу, представленого в навчальному посібнику «Основи управління інформацією в освітніх системах», спецкурсу «Інформаційно-управлінська діяльність в освітніх системах», а також методичних рекомендацій із розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти.

Сукупність методологічних підходів, принципів, педагогічних умов і критерійно-рівневого апарату слугувала підґрунтям запропонованої в дослідженні моделі розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти (рис.1). Модель складається зі структурно-змістових елементів, котрі презентують ключові позиції та зв'язки, зорієнтовані на опанування педагогічними працівниками компетентностей, які забезпечують розвиток готовності до інформаційно-управлінської діяльності та досягнення педагогічного акме.

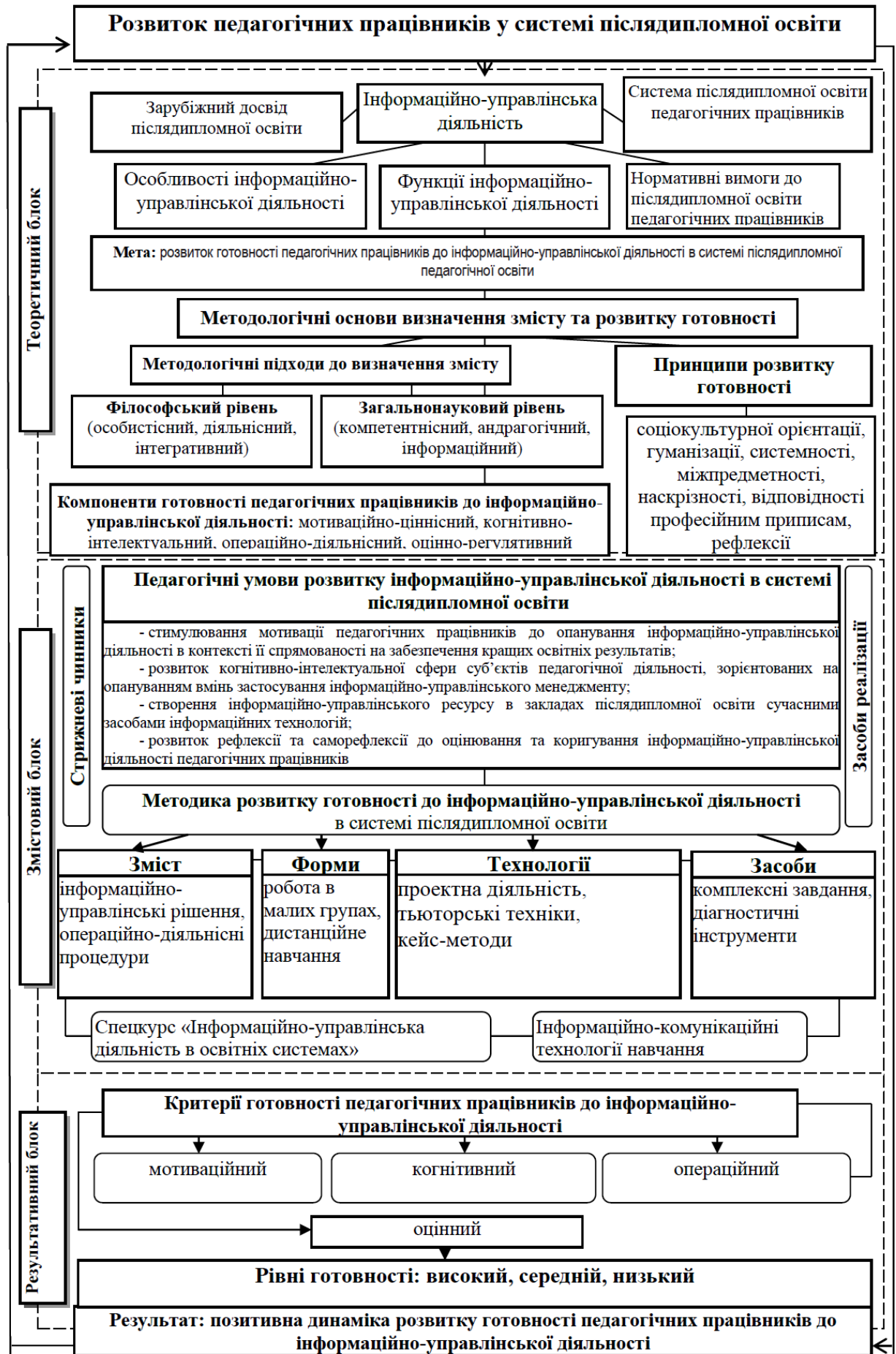

Рис. 1. Модель розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти

У третьому розділі – *«Експериментальна перевірка розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності»* – описано дослідно-експериментальну роботу, обґрунтовано її методики, здійснено рівневу диференціацію готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності, представлено результати педагогічного експерименту.

Для з'ясування ефективності запропонованих педагогічних умов і результативності моделі розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти протягом 2014 – 2019 років було проведено педагогічний експеримент, у якому взяли участь 190 слухачів експериментальних груп, 201 – контрольних і 27 викладачів-експертів, які працюють у системі післядипломної освіти.

На констатувальному етапі експерименту було використано метод експертного оцінювання із залученням авторських опитувальників: «Визначення структурних компонентів готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти», «Визначення рівнів готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти», «Визначення педагогічних умов розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти». Опитування здійснювали шляхом ранжування для визначення пріоритетності компонентів і педагогічних умов розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти. Експертне оцінювання доповнювали авторськими анкетами (для оцінювання мотиваційно-ціннісного й оцінно-регулятивного компонентів), тестуванням (для когнітивно-інтелектуального компонента), спостереженнями за діяльністю учасників експерименту (для операційно-діяльнісного компонента).

На основі аналізу отриманих даних здійснено рівневу диференціацію розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності. Високий рівень – констатовано у педагогічних працівників із достатньо розвиненими професійно значущими потребами, інтересами та мотивами до інформаційно-управлінської діяльності, ціннісними орієнтирами. У таких працівників наявні знання й уявлення про педагогічну діяльність та управління педагогічним процесом; здатність до варіативності та вибору способів розв'язання професійно-педагогічних завдань, професійне мислення; здатність до оцінювання та коригування педагогічної діяльності; рефлексія; зорієнтованість на досягнення професійного успіху.

Високий рівень розвитку готовності за всіма компонентами виявлено у 33,5% респондентів (за операційно-діялісним – 14%, когнітивно-інтелектуальним – 21%, мотиваційно-ціннісним – 50%, оцінно-регулятивним – 49%). А низький рівень – встановлено у педагогічних працівників за операційно-діялісним і когнітивно-інтелектуальними компонентами готовності до інформаційно-управлінської діяльності.

Технологічним складником формувального етапу експерименту стало

впровадження курсу «Інформаційно-управлінська діяльність в освітніх системах» і навчально-методичного комплексу, розробленого з використанням сучасного дидактичного інструментарію (проблемно-пізнавальні, творчі, індивідуальні завдання, рефлексія), застосування педагогічних технік і технологій, заснованих на кейс-методі, організація роботи «малих груп» і команд, уведення проектної діяльності як практико-орієнтованого засобу розв'язання освітніх і навчальних завдань в умовах післядипломної освіти.

На завершення формувального етапу експерименту простежено динаміку позитивних змін у експериментальній групі, а саме: збільшення кількості педагогічних працівників із високим рівнем у експериментальній групі на 30,25% порівняно з 9,75% у контрольній; зменшення кількості педагогічних працівників із середнім рівнем у експериментальній групі на 9,75% на тлі збереження незмінними таких показників у контрольній; зменшення кількості педагогічних працівників із низьким рівнем у експериментальній групі на 20,50% порівняно з 9,50% у контрольній (табл.).

Таблиця 1

Динаміка рівнів готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти (у %)

Рівні готовності	Експериментальна група (190 осіб)		Динаміка	Контрольна група (201 особа)		Динаміка
	На початок експерименту	На кінець експерименту		На початок експерименту	На кінець експерименту	
високий	33,00	63,25	30,25	33,50	43,25	9,75
середній	35,75	26,00	-9,75	33,25	33,00	-0,25
низький	31,25	10,75	-20,5	33,25	23,75	-9,50

Зафіксована різниця між показниками експериментальної та контрольної груп є підтвердженням ефективності запропонованих педагогічних умов і моделі розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти, тобто увиразнює їхній позитивний вплив.

Надійність отриманих результатів експериментальної перевірки ефективності педагогічних умов і результативності моделі розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти перевірено за допомогою методів математичної статистики – χ^2 критерію узгодженості Пірсона та t -критерію Стьюдента.

Отже, за результатами дослідження констатовано, що його мету досягнуто, поставлені завдання вирішено.

ВИСНОВКИ

У дисертації теоретично узагальнено та окреслено нові підходи до

розв'язання важливого й актуального завдання, що полягає в обґрунтуванні та експериментальній перевірці педагогічних умов і моделі розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти, що дає підстави для формування таких висновків:

1. На основі аналізу теоретичних засад розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти констатовано про актуальність на сучасному етапі модернізації вмінь і знань педагогічних працівників (без зміни їхньої професійної ролі); підготовки педагогічних працівників до нових ролей і посад; підвищення кваліфікації та статусу педагогічних працівників; розроблення інноваційних програм їхнього професійного зростання.

Інформаційно-управлінську діяльність педагогічних працівників визначаємо як інтеграційний конструкт інформаційної й управлінської діяльності (управління процесом пошуку, опрацювання, створення, передання, засвоєння освітньої інформації (змісту освіти), спрямованої на задоволення потреб, інтересів, мотивів, установок, ціннісних орієнтирів учасників освітнього процесу (на основі їхніх запитів і можливостей) та забезпечення якості освітніх результатів. *Готовність педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності* обґрунтуємо як особистісну та професійну якість, зорієнтовану на вирішення інформаційно-управлінських завдань, що забезпечує успішне виконання функцій цілепокладання, планування, організування, координування, стимулювання, контролювання, оцінювання, аналізування та прогнозування в освітньому процесі.

Розвиток готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності характеризуємо як складний процес позитивних професійних змін особистості педагогічних працівників, що відбуваються в системі післядипломної педагогічної освіти та набувають реалізації у практичній діяльності.

З'ясовано, що особливості інформаційно-управлінської діяльності педагогічних працівників зумовлені інформаційною основою функціонування освіти як соціального інституту; інформаційними інструментами моделювання педагогічної дійсності й удосконалення освітніх процесів; інформацією як результатом управлінської діяльності; забезпеченням якості освітнього процесу як системотвірним чинником інформаційно-управлінської діяльності педагогічних працівників; активним використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

2. Визначено структурні компоненти розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності, які ґрунтуються на методологічних підходах (особистісному, діяльнісному, інтегративному, андрагогічному, компетентнісному, інформаційному) та принципах (соціокультурної орієнтації, гуманізації, системності, міжпредметності, наскрізності, відповідності професійним приписам, рефлексії), а також критерії, їхні показники (мотиваційний – професійно значущі потреби, інтереси та мотиви педагогічної діяльності, ціннісні орієнтири діяльності; когнітивний –

знання й уявлення про когнітивну природу педагогічної діяльності, опанування способів розв'язання професійно-педагогічних завдань, знання основ управління педагогічним процесом; операційний – актуалізація та застосування професійних знань, умінь, навичок, способів (мисле)діяльності відповідно до організаційно-педагогічних умов, активізація професійно-значущих якостей особистості під час розв'язання інформаційно-управлінських і педагогічних завдань, адаптація до вимог, професійних ролей і умов професійної діяльності, опанування складників професійної діяльності; оцінний – здатність до оцінювання і коригування власної педагогічної діяльності, орієнтованість на досягнення успіху в майбутній професійній діяльності) та рівні готовності (високий, середній, низький).

3. Обґрунтовано *педагогічні умови* розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти: стимулювання мотивації педагогічних працівників до опанування інформаційно-управлінської діяльності в контексті її спрямованості на забезпечення кращих освітніх результатів; розвиток когнітивно-інтелектуальної сфери суб'єктів педагогічної діяльності, зорієнтованих на опанування вмінь застосування інформаційно-управлінського менеджменту; створення інформаційно-управлінського ресурсу в закладах післядипломної освіти сучасними засобами інформаційних технологій; розвиток рефлексії та саморефлексії до оцінювання та коригування інформаційно-управлінської діяльності педагогічних працівників.

Розроблено й апробовано модель розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти.

Представлено дидактико-методичні технології реалізації педагогічних умов – традиційні, нетрадиційні (тьюторські техніки, педагогічні техніки, засновані на кейс-методі, проектна діяльність; інформаційно-комунікаційні технології навчання; форми навчання – робота в «малих групах», робота в команді, дистанційне навчання), інтегровані у спецкурсі «Інформаційно-управлінська діяльність в освітніх системах» для закладів післядипломної освіти педагогічних працівників.

4. У ході експериментального дослідження проведено перевірку ефективності педагогічних умов і результативності моделі розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти. За результатами констатувального етапу експерименту, отриманих шляхом застосування авторських опитувальників, визначено пріоритетність педагогічних умов, компонентів і рівнів готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності.

Результати експерименту дали змогу зафіксувати позитивну динаміку рівнів готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в експериментальних групах, а саме – зростання кількості педагогічних працівників із високим рівнем готовності до інформаційно-управлінської діяльності (із 33,00 % на початку експерименту до 63,25 % після

експерименту) та зменшення із низьким рівнем (із 31,25 % на початку експерименту до 10,75 % після експерименту). Важливо, що в контрольних групах ця тенденція виражена меншою мірою, істотних кількісних і якісних змін тут не відбулося, що доводить ефективність моделі та запропонованих педагогічних умов.

З огляду на результати дослідження обґрунтовано доцільність впровадження в систему післядипломної освіти педагогічних працівників спецкурсу «Інформаційно-управлінська діяльність в освітніх системах», використання розроблених організаційно-педагогічних заходів, навчально-методичного комплексу.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності. Перспективи подальшої роботи вбачаємо у вивченні можливостей удосконалення системи післядипломної освіти щодо розвитку інформаційно-управлінської культури педагогічних працівників із використанням зарубіжного досвіду підвищення кваліфікації педагогів.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковано основні результати дисертації

1. Сігетій І. П. Інформаційний підхід до управління освітнім процесом: система ключових понять. *Вісник Черкаського університету*. 2015. № 1 (334). С. 122–130. (Серія: Педагогічні науки).
2. Сігетій І. П. Управління інформацією у ВНЗ як мульти- і міждисциплінарний комплекс теоретичних і практичних знань. *Вісник Черкаського університету*. 2015. Вип. 32 (365). С. 103–109. (Серія: Педагогічні науки).
3. Сігетій І. П. Інформація як об'єкт управління в освітніх системах вищої школи (загальні та специфічні проблеми). *Наукові записки КДПУ*. Кіровоград: КДПУ, 2016. Вип. 147. С. 272–276. (Серія: Педагогічні науки).
4. Сігетій І. П. Системотвірна роль інформаційного менеджменту в забезпеченні управління освітнім процесом ВНЗ якісною інформацією. *Вісник Черкаського університету*. 2016. № 2. С. 115–120. (Серія: Педагогічні науки).
5. Сігетій І. П. Інформаційна діяльність в освітньому процесі. Гуманізація навчально-виховного процесу: збірник наукових праць / за заг. ред. проф. В. І. Сипченка. Харків : Видавництво НТМТ, 2018. № 4 (90). С. 125–136.
6. Сігетій І. П. Особливості інформаційно-управлінської і навчальної діяльності в системі післядипломної педагогічної освіти. *Sciences of Europe*. VOL 4. No 39 (2019). С. 36–40.

Опубліковані праці апробаційного характеру

7. Петечук В. М., Сігетій І. П. Особливості застосування інформаційних технологій. *Проблеми математичної освіти: матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції* (м. Черкаси, 20–22 квітня 2005 р.). Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2005. С. 118–119.

8. Сігетій І. П. Використання інтерактивної дошки у навчальному процесі. *Инновационные технологии в образовании* : матеріали IV Міжнарод. научно-практ. конф. (г. Симферополь–Судак, 16–19 сентября 2009). Симферополь : Министерство образования и науки АРК, Центр развития образования, науки и инноваций, 2009. С. 234–237.

9. Сігетій І. П. Інформаційний менеджмент – основа ефективного управління вищим навчальним закладом. *Вища школа: сучасні тенденції розвитку* : зб. тез Міжнар. наук-практ. конф. (м. Черкаси, 24 квітня 2015). Черкаси : Вид-во Б. І. Маторіна, 2015. С. 140–143.

10. Сігетій І. П. Задоволення інформаційних потреб суб'єктів освітнього процесу як ключове завдання інформаційного менеджменту у вищому навчальному закладі. *Викладач і студент: мобільність в умовах кредитно-трансферної системи* : зб. тез Міжнар. наук-практ. конф. (м. Черкаси, 28 квітня 2016). Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2016. С. 78–81.

11. Сігетій І. П. Інформація як зміст діяльності викладачів і засіб їхнього управлінського впливу в освітньому процесі. *Управлінсько-педагогічні аспекти професійної діяльності викладача вищої школи* : збірник матеріалів Перших науково-практичних педагогічних читань (м. Черкаси, 15 грудня 2016). Черкаси : Видавець Ю. А. Чабаненко, 2016. С. 141–144.

Опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

12. Сігетій І. П., Петечук В. М. Формування математичних компетентностей учнів через використання нових інформаційних технологій. *Освіта Закарпаття*. 2007. № 6. С. 11–15.

13. Сігетій І. П. Інформаційний менеджмент у системі післядипломної педагогічної освіти. *Освіта Закарпаття*. 2015. № 22. С. 84–87.

14. Сігетій І. П. Якісний вимір інформації як передумова успішної реалізації її функцій в освітніх системах. *Освіта Закарпаття*. 2016. № 23–24. С. 106–107.

15. Сігетій І. П. Тимошенко Ю. В., Завгородня Л. В. Основи управління інформацією в освітніх системах : навч. посіб. Ужгород : ЗІПО; Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2016. 156 с.

16. Інформаційний вплив як поняття управління освітнім процесом у вищій школі: методичні рекомендації для слухачів системи післядипломної освіти / укл. І. П. Сігетій. Ужгород : ЗІПО, 2017. 12 с.

17. Тренінг як технологія розвитку культури інформаційної взаємодії педагогічних працівників у системі післядипломної освіти: методичні рекомендації для слухачів системи післядипломної освіти / укл. І. П. Сігетій. Ужгород : ЗІПО, 2017. 12 с.

18. Підготовка педагогічних працівників в закладах післядипломної освіти до управління освітнім цифровим контентом: методичні рекомендації для слухачів системи післядипломної освіти / укл. І. П. Сігетій. Ужгород : ЗІПО, 2018. 12 с.

19. Інформаційно-управлінська діяльність педагогічного працівника:

методичні рекомендації для слухачів системи післядипломної освіти / укл. І. П. Сігетій. Ужгород : ЗППО, 2018. 48 с.

АНОТАЦІЇ

Сігетій І. П. Розвиток готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Рівненський державний гуманітарний університет. – Рівне, 2019.

У дослідженні проаналізовано феномен готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності. Розкрито методологічні підходи та принципи визначення змісту й компонентів готовності: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-інтелектуальний, операційно-діяльнісний і оцінно-регулятивний. Науково обґрунтовано педагогічні умови розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності. Розроблено й апробовано модель розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти. Запропоновану модель структуровано на рівні компонентів готовності, стрижневих чинників, принципів і засобів реалізації, педагогічних умов забезпечення, які синтезовано зумовлюють очікуваний результат – розвиток готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти. Експериментально перевірено дієвість розроблених організаційно-педагогічних заходів розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти.

Ключові слова: система післядипломної освіти, розвиток готовності педагогічних працівників, інформаційно-управлінська діяльність, освітня діяльність у системі післядипломної освіти, педагогічні умови.

Сигетий И. П. Развитие готовности педагогов к информационно-управленческой деятельности в системе последипломного образования. – Квалификационная научная работа на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования / Ривненский государственный гуманитарный университет. – Ривне, 2019.

В исследовании проанализирован феномен готовности педагогов к информационно-управленческой деятельности. Раскрыты методологические подходы и принципы определения содержания и составляющих готовности: мотивационно-ценностной, когнитивно-интеллектуальной, операционно-деятельностной и оценочно-регулятивной. В диссертационной работе научно обоснованы педагогические условия развития готовности педагогов к информационно-управленческой деятельности. Разработана и апробирована

модель развития готовности педагогов к информационно-управленческой деятельности в системе последипломного образования. Модель структурируется на уровне составляющих готовности, стержневых факторов, принципов и средств реализации педагогических условий, которые во взаимодействии обуславливают ожидаемый результат – развитие готовности педагогов к информационно-управленческой деятельности в системе последипломного образования. Экспериментально проверена достоверность разработанных организационно-педагогических мероприятий развития готовности педагогов к информационно-управленческой деятельности в системе последипломного образования.

Ключевые слова: система последипломного образования, развитие готовности педагогов, информационно-управленческая деятельность, образовательная деятельность в системе последипломного образования, педагогические условия.

Sigetij I. P. Development of Readiness of Pedagogical Workers to Information-Management Activity in the System of Postgraduate Education. – Qualifying advanced study on rights for a manuscript

Thesis for the degree of Candidate of Pedagogical Sciences in the specialty 13.00.04 – Theory and Methods of Professional Education / Rivne State University of Humanities. – Rivne, 2019.

The dissertation is devoted to the issue of development of the readiness of pedagogical workers to the information and management activity in the system of postgraduate education.

Information-management activity of pedagogical staff is interpreted as the management process of search, processing, creation, transference, assimilation of educational information (contents of education), aimed at meeting of the needs of interests, motives, attitudes, values of participants of educational process (based on their requests and opportunities) and ensurance of the quality of educational outcomes

It is established that the readiness of the pedagogical staff for information-management activities is a personal and professional quality aimed at solving information-management tasks, which ensures the successful fulfillment of the functions of goal-setting, planning; organizations; coordination; stimulation; control, evaluation and analysis in the educational process. In the framework of our research it is determined that the readiness of the pedagogical staff for information-management activities contains motivational-value, cognitive-intellectual, operational-activity, evaluation-regulatory components.

An analysis of the general and clarification of the specific content of the basic concepts of «information», «information activity», «management», «management activity», «information-management activity», «readiness of pedagogical staff to information-management activity» was carried out on the basis of the study of scientific sources.

From this point of view, the peculiarities of information and management activity of pedagogical workers are revealed which are related to: the information basis of the education functioning as a social institution; informational tools for modeling pedagogical reality and the improving of educational processes; information as a result

of management activities; ensuring the quality of the educational process as a systematic factor in the information and management activities of teaching staff; an active use of modern information and communication technologies.

The key functions of information and management activity of pedagogical staff are outlined: goal setting, analytical, forecasting, planning, motivation, organizational, coordination, transmission of the information content, control, regulation, etc.

In the study of the readiness of pedagogical staff to information-management activities, personal, activity, integrative, andragogical, competence, information approaches are singled out. On the basis of methodological approaches the components of the content of pedagogical staff's readiness for information-management activity are substantiated: motivational-value, cognitive-intellectual, operational-activity, evaluation-regulatory, which are characterized by the relevant criteria.

Among the principles of the development of pedagogical staff's readiness for the information and management activities are socio-cultural orientation and humanization; systematic and inter-courses; compliance with professional prescriptions and the reflection.

The pedagogical conditions for the development of the readiness of pedagogical staff for information-management activities are scientifically substantiated: the stimulation of the motivation of pedagogical staff to master information-management activities in the context of its focus on ensuring the best educational results; the development of the cognitive-intellectual sphere of the subjects of pedagogical activity, focused on mastering the skills of applying the information-management management; creation of information-management resource in postgraduate educational establishments with the modern means of information technologies; the development of the reflection and self-reflection to the evaluation and correction of the information-management activities of pedagogical staff aimed at achieving the goal.

The model is developed and tested and the methods of development of pedagogical staff's readiness for information and management activity in the system of postgraduate education are defined. The model is structured at the level of components of readiness, core factors, principles and means of implementation, pedagogical conditions of support, which, in interaction, determine the expected result – the development of readiness of pedagogical workers to information-management activities in the system of postgraduate education.

Organizational-pedagogical tools and methods cover tutorials, case-based pedagogical techniques, a small group technology, project activities. All of them are integrated into the special course «Information and Management Activity in Educational Systems», which is offered to the students in the system of postgraduate education.

Key words: system of postgraduate education, the development of readiness of pedagogical workers, information-management activity, educational activity in the system of postgraduate education, pedagogical conditions.